

Cena numeru
40 mk.

Cena prenumeraty:

w Łodzi
Miesięcznie „ 700.
Z przes. poczt.
Miesięcznie „ 750
poza Łodzią egz. 32Konto Poczto. Kasy
Oszczęd. 60594
Należytość pocztowa
opłacona ryczałtem.Redakcja i Adm.
w ŁODZI
Al, Kościuszki 41
TELEFON 28.

Łódź.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Sobota, dnia 15 lipca 1922 roku

Poczucie obowiązku p. Naczelnika Państwa.

Pismo Naczelnika Państwa do Marszałka Sejmu.

WARSZAWA 14 (PAT) W dniu dzisiejszym o godz. 18.15 Naczelnik Państwa wysłał do Marszałka Sejmu pismo następującej treści:

Rzeczpospolita Polska. Naczelnik Państwa do p. Marszałka Sejmu Ustawodawczego.

W odpowiedzi na list p. Marszałka w dniu dzisiejszym oświadczam, że nie wchodząc w meritum sprawy ani co do osoby, ani co do możliwych prac Wojciecha Korfanteo, desygnowanego przez Komisję Główną na premiera, nie mogę wziąć udziału w tej jego pracy, gdyż po

nieudanej próbie doprowadzenia stronnictw sejmowych do kompromisu, **przeczłoby to mojemu pogładowi na sytuację wewnętrzną państwa i mojemu poczuciu obowiązku** jako Naczelnika Państwa w tym stanie rzeczy, jaki obecnie się wytworzył. Wobec tego, nie chcąc w niczem przeszkadzać p. Korfanteo i jego pracy nad utworzeniem rządu, oświadczam, że będę zmuszony w najbliższym czasie urząd swój złożyć.

Warszawa, dn. 14 lipca, Belweder.
(5) (—) Naczelnik Państwa.

Wojciech Korfanty premierem.

Prowadzenie Komisji Głównej. Pismo Korfanteo do Naczelnika Państwa

WARSZAWA, 14 7. (wł) Na wstępie dzisiejszego posiedzenia Komisji Głównej Marszałek odczytuje deklarację, wyjaśniającą sprawę reprezentacji poszczególnych klubów w Komisji Głównej. Następnie stwierdza, że w dzień po ostatnim posiedzeniu Kom. Głównej otrzymał zawiadomienie o śmierci posła Chaniewskiego (Klub pracy konstyt.).

Dalej powiadamia marszałek, że posłowie: Zagórski, Weber i Nurek wystąpili z NPR i utworzyli w komisji Głównej wraz z posłami Wichlińskim i Załęskim z ohrześlajńskiej demokracji grupę robotników narodowych.

P. Moraczewski (P P S) zabiera głos w sprawie zapytania co do mandatu p. Paderewskiego.

Marszałek odpowiada, że w tej sprawie była depeza p. Paderewskiego, skierowana do p. Dubanowicza. Przypuszczać nie można, by poseł Dubanowicz mógł być gdzieś szukać.

P. Rosset (Zjed. mieszcz.) stawia w imieniu stronnictw, które się opowiedziały przeciwko gabinetowi Śliwińskiego, kandydaturę p. Korfanteo.

Barlicki (P P S). To kandydatura reakcyjna, prowokacyjna, bojowa. Korfanty nie otrzymał absolutorium za akcje górnośląskie. Będziemy jego rząd bezwzględnie zwalczać.

Rataj (P S L). Rząd Śliwińskiego nie był kanciasty, osoba zaś Korfanteo jest politycznie bardzo kanciasta. Rozjątrzy on stosunki. Kandydatura jego jest prowokacją, ale po dejmiemy rzuconą nam rękawicę. Jesteśmy już uzbrojeni. chwycimy się metod, których wolelibyśmy się nie chwycić.

Rosset (Zjedn. mieszcz.) Jestem zdumiony, że kandydaturę p. Korfanteo ogłasza się jako reakcyjną. Jest on demokratą i ma ścisłą łączność ze światem robotniczym. (Śmiechy i krzyki na lewicy). A więc Korfanty jest hrabia i posiadaczem wielkiej własności, jeżeli

tak chcecie.

Nie zaprzeczycie jednak temu, że Korfanty jest jednym z najbardziej zasłużonych obywateli w Polsce i że Polska jemu w znacznej mierze zawdzięcza wyzwolenie części Śląska.

Woźnicki (Wyzwolenie) To kandydatura prowokacyjna. Korfanty jest człowiekiem nieprzebiegającym w środkach, gwałtownym. Będziemy go bezwzględnie zwalczać.

Chadzyński (N P R) Nieprawda, że Korfanty jest człowiekiem sztandarowym. On już przed wojną zdradził sprawę narodową, a w ostatnim przesileniu odegrał tym smutniejszą rolę, że sam zabiegał o kandydaturę. Rozbija on solidarność robotniczą, a co zrobi wówczas, gdy będzie miał władzę w ręku. Może zburzyć pokój wewnętrzny. To też będziemy go najbardziej stanowczo zwalczać.

P. Daszyński (P P S) Korfanty ma jedną zaletę, że co do jego moralności niema dwu zdań (oburzenie i protesty posłów umiarkowanych).

Stapiński (P S L lewica). Korfanty jest dobrym i zasłużonym dla państwa agitator, ale to człowiek bezwzględny, powinien on sam siebie wykluczyć. Zaklinam was, żebyście tę kandydaturę cofnęli. (Śmiechy i głosy: Skarga mówi). I Skarga by nie mógł. To wielkie nieszczęście dla państwa.

Grünbaum (żyd) To bojowo—antysemitcka kandydatura. Będziemy nowy rząd zwalczać bezwzględnie.

Hassbach (Niem.) Kandydatura Korfanteo jest uderzeniem w taran dla Niemców. (Głosy: ten przynajmniej prawdę powiedział).

Śliwiński Hipolit. Może dojść do rewolucji. Należy też do niej nie dopuścić w imię zasad moralnych. (Głosy — uosobienie moralności przemawia).

Na tym dyskusja została wyczerpana. Wobec tego p. Marszałek zarządził głosowanie. Wynik jego był następujący: za kandy-

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Konsulowie obcych państw na konferencji sjonistycznej we Lwowie.

(wp) We wtorek rozpoczęła się we Lwowie krajowa konferencja sjonistów.

Jako rzecz niezwykle charakterystyczną na leży podnieść, że w konferencji wzięli udział konsulowie kilku państw. a to: angielski pułkownik White, belgijski Spitaels i austriacki Wircyan, Konsulowie ci wzięli podobno udział w tej konferencji na polecenie swych rządów. (8)

Posel polski p. Madejski w Warszawie

(wp) W związku z rozpoczęciem w dniu 15 b.m. rokowań polsko-niemieckich poseł polski w Berlinie p. Madejski wyjechał do Warszawy wczoraj wieczorem.

Dla powodzian w Inflantach.

(wp) Biuro prasowe Ministerjum spraw zagr. komunikuje: Wyasygnowana przez Rząd Polski w dn. 26 kwietnia suma 10 milionów mk. pol. na zapomogi dla powodzian dyneburskich wyniosła po zamianie jej na walutę lotewską 618,000 rb. lotewskich.

Suma ta została rozdzielona przez wydelegowanego specjalnie w tym celu przez Rząd Polski, posła W. Kamińskiego i konsula polskiego w Dyneburgu, p. Świerzbinańskiego po porozumieniu się z lotewskim Komitetem pomocy ofiarom powodzi.

Przy podziale tym nie uwzględniono różnic wyznania i narodowości, traktując składającą się z Polaków, Łotyszów, Litwinów i Rosjan.

Ofiara Rządu polskiego spotkała się z żywą wdzięcznością powodzian.

Data
sów
10

Korfantego oświadczyło się 219 głosów, przeciwko niemu 206 głosów, w tym 10 w i 7 Niemców.

Za kandydaturę Korfantego oświadczyły się następujące kluby: Z. L. N. przez Głabińskiego 81 głosów, Narodowe Zjednoczenie Ludowe (Skulski) 46 głosów, Narodowo Chrześcijański klub robotniczy (Czerniewski) 26 głosów, Nar. Str. Lud. (Dubanowicz) 26 głosów, łącząc głosy Paderewskiego, Debińskiego i Korfantego, Zied. mieszcz. przez Rosseta 12 głosów razem ze Swinarskim, klub pracy konstytucyjnej 16 głosów, Str. kat. lud. 7 głosów, niezależna grupa robotnicza (Zagórski) 5 głosów.

Przeciwko oświadczyły się kluby P. P. S. (Barlicki) 34 głosy, P. S. L. (Ratai) 90 głosów, Wyzwolenie (Woźnicki) 24 głosy P. S. L. Lewi

ca (Stapiński) 10 głosów, Rady lud. przez Małowieckiego 5 głosów, grupa Sliwińskiego 5 głosów, zjednoczeni Niemcy 7, zjednoczeni Żydzi 10 głosów. (5)

O godz. 20.15 kancelaria Naczelnika Państwa otrzymała pismo od Wojciecha Korfantego treści następującej:

Panie Naczelniku Państwa!

Po zastanowieniu się nad położeniem, po naradzeniu się z przedstawicielami klubów sejmowych, którzy w Komisji Głównej opowiedzieli się za moją kandydaturą, przystępuję do tworzenia gabinetu, o czym najprzejmiej donoszę, łącząc wyrazy czci i poważania. (o)

(—) Wojciech Korfanty.

Zerwanie konferencji haskiej.

Nieustępliwe stanowisko delegacji sowieckiej.

HAGA 14 (PAT) Zerwanie rokowań wydaje się być nieuniknionem, chyba żeby delegacja sowiecka w ostatniej chwili zmieniła swoje stanowisko, co jednak jest mało prawdopodobnym. Dziś odbyło się zebranie komisji dla spraw kredytu, na którym zdecydowano, że wobec niedościa do porozumienia komisji długów i komisji dla własności prywatnej, dalsze rokowania w kwestji kredytów są bezpodstawne. Jutro odbędzie się prawdopodobnie ostatnie posiedzenie komisji kredytowej przy udziale delegatów sowieckich dla ostatecznego wyjaśnienia sytuacji. Następnie poszczególne komisje złożą swe raporty, a w

przyszłym tygodniu spodziewane jest końcowe plenarne posiedzenie konferencji.

HAGA 14 (PAT) Na posiedzeniu podkomisji dla spraw kredytu bez udziału Rosjan postanowiono złożyć delegacji rosyjskiej dziś rano odpowiedź, która według wszelkiego prawdopodobieństwa będzie zawierała oświadczenie, że jest rzeczą niemożliwą prowadzić w dalszym ciągu dyskusję, opierając się na pretensjach Sowietów. Zamknięcie konferencji przewidywane jest na 21 b.m. po wypracowaniu i przyjęciu raportu podkomisji.

LONDYN (A. W.) Cała prasa angielska stwierdza, że konferencja haska podobnie jak i konferencja w Genewie poniosła fiasko. (5)

Echa zabójstwa ś. p. Marchlewskiego.

POZNAN (tel. wł.) Co do tła mordu na osobie ś. p. Marchlewskiego nadmienić należy, że ujawniono szereg szczegółów, które wskazują, że morderstwo to było planową akcją ze strony pruskiego szpiega i agitatora.

O zabójcy doniesiono red. „Kurjera Południowego” co następuje:

P. Mówiński z Działdowa, kupiec bławatny, z polecenia rządu polskiego robił zakupy materiałów wojennych w Gdańsku, gdzie zetknął się z Trzebiatowskim, który zagenuncjował p. M. w niemieckim min. wojny. (5)

Dentysta p. Mann spotkał się z T. w 1919 r. w Paryżu. T. był jeńcem francuskim z armji niemieckiej. Podał się on za Palaka, ażeby przedziej uwolnić się z niewoli, co mu się udało. Podczas rozmowy z p. M. apoteozował Niemcy i bolszewizm, wyrażając się urągliwie i cynicznie o Polsce i Francji.

POZNAN (tel. wł.) Podczas badania Trzebiatowski zeznaje zupełnie przytomnie stwierdzając, że zabójstwo d—ra Marchlewskiego — to dopiero początek akcji tego rodzaju, podkreślił przytem, że istnieje plan zakrojony na daleko szerszą skalę.

Masowa śmierć w raju sowieckim.

Tyfus plamisty i cholera.

MOSKWA 14 7. (PAT) Według danych komisarjatu zdrowia dla Ukrainy szerzy się tam epidemia tyfusu i cholery.

W pierwszych czterech miesiącach zarejestrowano 42,288 wypadków tyfusu brzusznego, 137,088 tyfusu plamistego, 153,578 wypadków tyfusu powtórznego. Z nadejściem

wiosny miejsce tyfusu zajęła cholera, na którą umiera codziennie, szczególnie na południu Ukrainy, setki ludzi. W Odesie zapada na cholere dziennie około 100 ludzi. Epidemia objęła również Nikolajew, Ekaterynosław, Połtawę, Kijów i Azow.

Węzły pokrewieństwa czy interes...?

(AP.) Angielski komisarz generalny dla Palestyny Sir Herbert Samuel w rozmowie z dziennikarzami włoskimi zaznaczył, że Anglja zamierza dopomóc narodowi żydowskiemu do wyzyskania Palestyny pod względem bogactw kopalnianych, a zwłaszcza źródeł naftowych. Należy przedewszystkiem skierować do Palestyny emigrację żydowską. Za inicjatywą rządu angielskiego otwartych zostało w Palestynie już 125 szkół sjonistycznych, a w przyszłości otwarty — będzie również i uniwersytet. Stan ludności w Palestynie zamierza Anglja podnieść do trzech milionów, czyli o sześć razy więcej niżeli obecnie. Dnia 10-go lipca wyjechał ko

misarz generalny z Brindisi do Palestyny. (8)

Sprawa muratorjum dla Niemiec

PARYŻ 14 (PAT) Komisja odszkodowań zbadała prośbę niemiecką dotyczącą zredukowania dostawy węgla dla państw sprzymierzonych. Odpowiedz komisji odszkodowań na memoriał niemiecki w sprawie moratorium nie przesądza ostatecznej decyzji sojuszników w tej sprawie. Jeżeli większość komisji okaże skłonność do tymczasowego zawieszenia wypłat niemieckich w gotówce, to jest rzeczą pewną, że stanie się to tylko wzamian za kontrolę nad finansami niemieckimi oraz za uzyskanie poważnych zobowiązań.

Z Seimu

WARSZAWA 14 (PAT) Na dzisiejszym posiedzeniu Seimu wicemarszałek Osiecki wygłosił wspomnienie pośmiertne o ś. p. H. Chaniewskim, który w sierpniu 20 r. był zabrany przez bolszewików. Wicemarszałek namienił, że przed dwoma dniami nadeszło potwierdzenie wiadomości o śmierci pos. Chaniewskiego w dniu 4 listopada 20 r.

Następnie przystąpiono do dalszej rozprawy nad ordynacją wyborczą. Po przemówieniach posła Buzka, P. S. L., ks. pos. Lutosławskiego, Zw. L. N., pos. Grzędzińskiego, P. S. L., pos. Niedziałkowskiego, P. P. S. oraz pos. Suligowskiego dalszą dyskusję nad ordynacją odroczone.

Przystąpiono do noweli do ustawy o podatku od zubożenia się przez nabycie nieruchomości.

Pos. Kędzior zaznacza, że niektóre województwa kresowe zwolniono z tego podatku, natomiast zdarzyło się, że w czterech pow. Ziemi Chełmskiej, włościanie, którzy nabyli tam grunta muszą zapłacić podatek od zubożenia się. P. S. L. wniosło nowelę do ustawy w przedmiocie rozciągnięcia zwolnienia od tego podatku w tych 4 powiatach ziemi chełmskiej.

Komisja skarbowo-budżetowa wniosek je dnożylnie przyjęła.

Nowelę uchwalono w drugim i trzecim czytaniu. Poza tem odesłano do komisji wniosek nagłe między in. wniosek P. S. L. w sprawie ustalenia relacji marki polskiej do przyszłej waluty polskiej.

Następne posiedzenie we wtorek o 4 po południu. Na porządku dziennym dalszy ciąg 3 czytania i ewentualne głosowanie nad ordynacją wyborczą. (o)

Prawica niemiecka protestuje przeciw zarzutom.

BERLIN (A. P.) Podczas posiedzenia na cjonalistów berlińskich przy współudziale przedstawicieli narodowo-niemieckiej ludowej partji nacjonalistycznej powzięto rezolucję protestującą przeciwko oskarżeniom, skierowanym przeciwko partji przez rząd niemiecki oraz przeciwko ustawicznemu podszytaniu przeciw tej partji. W proteście powiedziano, że rząd ponosi odpowiedzialność za wszystkie gwałty, popełniane przeciwko partjom prawicowym.

Jednocześnie zapowiada rezolucja gorącą walkę przeciwko wszystkim nowym rozporządzeniom i ustawom, naruszającym prawa obywateli niemieckich i ustawy konstytucyjne.

Wysłany pod adresem rządu protest kończy się słowami: „Bezprawia i prześladowania nie zastraszają nas. Wykazują one tylko nieczyste sumienie naszych przeciwników. Wzmacniają one siły nasze oraz wiarę w zwycięstwo naszej sprawy, będącej jednocześnie sprawą naszego narodu oraz naszej ojczyzny. (o)

Dymisja gabinetu angielskiego.

LONDYN 14 (PAT) „Times” donoszą z Konstantynopola, że rząd Angory podał się do dymisji z powodu odrzucenia przez zgromadzenie narodowe projektu rządowego, we dług którego gabinet miałby wyznaczyć nowego ministra do nowego gabinetu. Termin przeprowadzenia wyborów do nowego gabinetu ustalono 18 b.m.

— Zabawa.

Chór Sumowy przy kościele św. Kazimierza w Włdzwie urządza w niedzielę dnia 16 lipca w ogrodzie p. Wagnera przy ulicy Mazowieckiej nr. 4 około wiatraka w Włdzwie Zabawę Ogrodową.

Na program, złoża się tańce, śpiewy, kosz szczęścia, poczta konfeti i.w.i. rzecz. Przygrywać będzie orkiestra Straży Ogniowej I. K. Poznańskiego, początek zabawy o godz. 2 pp. (8) 3074—1

NA MARGINESIE.

Pocieszenia dla inwalidów.

Człowiek z obcieta nogą tem się wyróżnia wśród ociemniałych, że nie jest ślepy. Ociemniałemu żadne rozporządzenie nie przyda się.

Sparaliżowanemu mogą ofiarować fotel w senacie, ale nigdy nie powołają go na stanowisko pesterunkowego policji.

Bezrękiego nie hańbi ostrzeżenie o wystrzeganiu się złodziei.

Gołemu od każdej kasy dozwolone jest odejść bez liczenia reszty.

Jeżdżący na wózku, oszczędzi na kursach tramwajowych i zrobi wielki majątek.

Bezręki, beznogi i ociemniały w jednej osobie niema innych sposobów do samobójstwa, prócz filantropji. (1)

WIADOMOŚCI Z KRAJU.

Zjazd inspektorów szkolnych w Zakopanem.

(K) W Zakopanem odbywa się zjazd inspektorów szkolnych zorganizowany przez Zarząd Związku inspektorów szkolnych w Polsce. Zjazd rozpoczął się dnia 1 lipca. Dotychczas przybyło 124 inspektorów, w tem 60 z b. Kongresówki, 20 z Wielkopolski a 44 z Małopolski. Spodziewane jest jeszcze przybycie na walne zgromadzenie inspektorów z Pomorza.

Celem zjazdu jest omówienie aktualnych spraw pedagogicznych i administracyjnych oraz dyskusja na tematy, poruszone w referatach.

Korzystając z tak liczego zjazdu inspektorów zwołał do Zakopanem na dzień 16 lipca br. walne zebranie inspektorów szkolnych z całej Polski w celu połączenia istniejących w poszczególnych dzielnicach Polski organizacji w jedną wspólną organizację, obejmującą całe państwo. (7)

Przeciw inwazji żydowskiej.

(K) Jak wiadomo, Otwock był zawsze ulubionym miejscem żydów rosyjskich. W ostatnich paru latach, gdy władze zabroniły nowym

przybyszom z Rosji osiedlać się w Warszawie, tłumnie zalewają oni takie miejscowości jak Wołomin i Otwock.

Ażebv przeciwdziałać temu nowemu osiedlaniu żydów, Rada miejska w Otwocku powzięła szereg uchwał, o których dowiadujemy się z prasy żarg. A mianowicie:

1) Osoby, które osiedliły się w Otwocku po roku 1919-ym, uważane są za niestałych mieszkańców.

2) Wszystkie mieszkania tych niestałych mieszkańców, osiadłych po roku 1919, uważane są za pokoje umeblowane.

3) Cena tych umeblowanych pokoi wynosi: za pokój 600 mk. dziennie, a kuchni — 300 mk.

4) Jako w miejscu kuracyjnym, w Otwocku, nie obowiązuje prawo o ochronie lokatorów. (7)

Krwawy pościg za bandytami.

(K) W związku z napadami bandyckimi na dwory w Sinołęce i Starej Wsi, komendant okręgu warszawskiego p. Tomanowski zarządził w licznych okolicach województwa szereg obław, które tu i ówdzie skończyły się krwawo.

Szczegóły tych obław narazie trzymane są w tajemnicy ze względu na prowadzone dochodzenie. W dniu onegdajszym jedna z takich obław, przeprowadzona w lasach powiatu pułtuskiego, skończyła się krwawą walką z bandytami. Patrol policyjny prowadzony przez lasy rembowski przez komendanta posterunku w Winnicy Jana Semenjowa natknął się na gniazdo bandytów i z bandytami stoczono walkę.

Bandyci rozbiegli się po lesie i zaczęli palić ogniem kilku policjantów.

W walce tej padł od kul bandyckich komendant patrolu wyżej wspomniany Semenjow.

Rezultat zdaje się zapowiadać dodatnio. 7

93 procesów o jedno mieszkanie.

(K) Pisma warszawskie donoszą o następującym fakcie:

Niejaki Gerkowicz zajmował przed paru laty pięciopokojowy lokal w Warszawie. Wziął do wojska Gerkowicz zdezerterował, pozostawiając lokal pod opieką ojczyma, niejakiego

Weintala.

Ten ostatni sprzedał swe mieszkanie na Marszałkowskiej i wprowadził się do mieszkania po Gerkowiczu. Jednak urząd mieszkaniowy wdał się w tę sprawę i cały lokal zarekwirował na rzecz por. Jabłońskiego, przybyłego z Rosji wraz z rodziną.

Por. J. wprowadził się tam i odtąd rozpoczynają się jego walki z Weintalem.

Weintal zobowiązał się pisemnie, że po upływie miesiąca z pokoju się usunie — nie dotrzymał jednak tego i zaczął w najrozmaitszy sposób szykanować por. Jabłońskiego, wnosząc nań skargi do wszystkich istniejących władz cywilnych i wojskowych. Dość powiedzieć, że w krótkim czasie na por. Jabłońskiego podano przeszło 30 skarg.

Koroną tego wszystkiego była skarga za dająca eksmisji Jabłońskiego.

Por. Jabłoński toczy już walkę z upartym Weintalem od 3 lat; miał z nim ogółem 93 sprawy i wydał z tego powodu podobno 1,750,000 marek. (7)

Dziwne zarządzenia.

(K) Dn. 24 czerwca władze polskie w osobie wojewody wprowadziły do klasztoru Jabłeczanski w pow. Białskim na Podlasiu archimandrytę prawosławnego. Zarządzenie to wywołało ogromne rozgorzenie ludności, tem większe, iż klasztor Jabłeczanski nigdy nie należał do prawosławnych, lecz do unitów. Stwierdzają to nie tylko napisy na kościele, architektura i struktura kościoła przystosowana do potrzeb obrządku rzymskiego, lecz archiwa i historia tego klasztoru, który dopiero w 1860 r. poświęcony został przez moskali na prawosławną cerkiew.

W 1919 roku klasztor ten przeszedł w posiadanie katolickiej parafii Sławotycze i dopiero zarządzenia wojewody podlaskiego oddało go w ręce kościoła prawosławnego. Ludność miejscowa zaprotestowała na ogromnym zebraniu przeciw temu zarządzeniu i prosiła Związek lud-narod. o uchylenie tej decyzji przez poparcie ich sprawy w Sejmie i rządzie. (7)

Pamiętajcie o odbudowie Kresów.

czął się rozwijać w takim stopniu, jakiego nie przewidywali najdalej patrzący prorocy i obserwowatorzy. W miarę, jak rozrastał w siłę i znaczenie stał się potężnym magnesem pieniężnym, który wciągał w swój krąg bogactwo całego świata, nie dla posiadania pieniędzy je dynie, lecz aby kazać im pracować. Produkcja i zysk z produkcji, zamiast pożyczania i zbierania procentów, były przez jakiś czas głównymi metodami.

Przyszła wojna światowa, którą poprzedni światowi faktorzy w znacznym bezwzględnie stopniu spowodowali i obecnie znajdują się obie potęgi, przemysł i kapitał, we wzajemnej walce, która rozstrzygnie, czy rządzić ma znów moc pieniądza czy też produktywny przemysł. Jest to jeden z powodów, który stawia kwestję żydowską przed sądem opinii publicznej.

tłum. S B.

KONIEC.

Uwaga: Czy istnieje kwestja żydowska? w ośmiu z wydanych z końcem r. 1920 w Stanach Zjednoczonych dzieł Henryka Forda, znanego przemysłowca i działacza społecznego, pt.: „Żyd międzynarodowy, problemem światowym”. Jest to pierwsza amerykańska książka, traktująca śmiało i rzeczowo o kwestji żydowskiej, która rozeszła się w Ameryce w setkach tysięcy egzemplarzy, wywołując olbrzymią sensację. W przyszłości będziemy drukowali dalsze odcinki tego zajmującego dzieła, które nie było jeszcze tłumaczone na język polski. Sądymy, że i dla społeczeństwa polskiego będzie to użytecznym poznać bliżej tych „neutralnych”, którzy opanowali cały świat, ich cel ostateczny i środki, którymi doń dążą — Przep. tłum. (9)

HENRYK FORD.

Czy istnieje kwestja żydowska?

Można sobie wyobrazić, co się stało, gdy handlarz żydowski wtargnął do tej gęstiny zwyczajów kupieckich. Prostu zburzył je doszczętnie. W owych czasach zwyczaj posiadał obowiązującą moc prawa obyczajowego, ustanowioną przez Boga; żyd zatem, który je niszczył, musiał uchodzić za wielkiego grzesznika. Kto usiłował te czeigodne zwyczaje kupieckie, ten nie cofnąłby się przed niczem!

Natura żyda zmuszała go do sprzedawania. Jeśli nie mógł sprzedać jednego artykułu, miał natychmiast pod ręką drugi. Żydowskie sklepy stały się bazarami, poprzednikami dzisiejszych domów handlowych, a stary angielski zwyczaj — jeden sklep dla jednego gatunku towaru — został złamany. Żyd wprowadził zasadę „wielkiego obrotu i małego zysku”. Był on również ojcem reklamy — w czasach, gdy już samo publiczne ogłaszanie adresu sklepu obudzało podejrzenie, że właściciel znajduje się w kłopotach pieniężnych, w przededniu bankructwa i chwytął się ostatniego rozpaczliwego środka, używaniem którego nie poniżał się żaden szanujący się kupiec.

Było rzeczywiście bardzo łatwo, patrząc na energię żyda, posadzić go o nieuczciwość. Żyd nie prowadził uczciwej gry, tak myślał przynajmniej poważny kupiec angielski. Prowadził ją prosto dlatego, by nią całkowicie opanować — i osiągnął też swój cel.

Ta sama zreczność okazywał żyd odtąd zawsze. Jego zdolność skierowywania do siebie strumieni złota, polega na instynkcie. Osiedlenie się jego w jakimś kraju stwarzało podstawę, na której mogli działać jego współplemiennicy. Czy było to naturalnym wyrazem dziedzicznych skłonności, czy też świadomym planem rasowej jedności — w każdym razie utrzymywały wszystkie żydowskie interesy kupieckie ścisłą łączność pomiędzy sobą. W miarę, jak wzrastało ich bogactwo, znaczenie i potęga, oraz nawiązywały stosunki z rządami krajów, w których działały, musiała oczywiście główna władza przejść na gminę centralną, czyto znajdowała się ona w Hiszpanji, Holandji, czy też w Anglii.

Z pojedynczych gmin płynęła potęga do gminy centralnej, gdzie zasiadali główni bankierzy i kierownicy interesów. Z centrali znów szły wskazówki nieocenionej wartości i pomoc wszędzie tam, gdzie ich potrzebowano. Łatwo więc pojąć, że w takim stanie rzeczy lud, który odnosił się nieprzyjaźnie do żydów, cierpiał z tego powodu, i że z drugiej strony lud, który pozwał na wszystkie ich życzenia, był przez nich faworyzowany. Jest niezaprzeczonym, wiarogodnym faktem, że dali oni odczuć moc swej nielaski kilku narodom.

Ten system, który istniał od dawna, istnieje dziś w jeszcze bardziej rozszerzonym zakresie. Dzisiaj jednak jest tak zagrożony, jak nigdy przedtem. Internacjonalne bankierstwo, które opanowali głównie żydzi, jako światowi faktorzy, stało przed pięćdziesięciu laty na najwyższym stopniu rozkwitu. Wtem stało się coś zgola nieoczekiwanego; przemysł po-

Zygzaki.

Przez socjalizm do judeokracji.

W jednym z pism informuje p. Zaw. o nowym Kijowie:

„Od kilku miesięcy, jak grzyby po deszczu, powstają w Kijowie nowe magazyny, trusty, koperatywy, i to w różnych dziedzinach życia. Tam gdzie do niedawna jeszcze panoszyły się „agit-jaczejki“, lub składy zagrabionego mienia dziś otwarto szerokie podwoje cukierni Georgea, Abrikosowa i Markisa. Na miejscu Banku Azowsko-Dońskiego panoszy się wystawa restauracja. Ale wszystko to wyłącznie żydowskie. Wszędzie przoduje, góruje i nad wszystkim panuje żyd.”

Zalew Kijowa przez żydów jest tak znamienny, że społeczeństwo kijowskie podzielić można na dwa odłamy: parjasi, to chrześcijaństwo, sprowadzeni do rzędu helotów, bez praw, bez woli, bez najniezbędniejszych potrzeb. Nad tym tłumem autochtonów roztoczył siatkę pajęczą żyd pod szyldem bolszewizmu i bez niego, i nie tylko jak wprzód, wysysa wszelkie soki żywotne dla siebie, ale każe się czcić „panuje“.

A tak jak Kijów wyglądają dziś wszystkie wielkie miasta rosyjskie. Żydowskie żargonowe teatry, szereg żydowskich uniwersytetów, pomniki wielkich żydów, dłuta żydowskich rzeźbiarzy, cała sztuka i kultura w ręku żydowskim“ (1)

KRONIKA

— Kalendarzyk

Dzisiaj: Sobota, 15 lipca. Rozesłanie Apost.

Wschód słońca g. 2 m. 51

Zachód g. 7 m. 19.

— Widowiska.

Teatr Polski (Cegielińska 63)

Dzisiaj „Złota Ciotunia“

„Luna“ (Przejazd 1)

„Przygoda de Velours'a“

„Odeon“ Przejazd 2

„Sereja w niewoli“

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

„Grzech niepopelniony“

— Kalendarzyk historyczny.

1410 Władysław Jagiełło pod Grunwaldem zadał wielką klęskę Krzyżakom.

— Telegram kondolencyjny „Rozwoju“

Z powodu tragicznej śmierci redaktora „Kury Pożnańskiego“ dr. Marchlewskiego do redakcji tego pisma wysłaliśmy następującą depezę:

Poznań, Redakcja „Kurjera Pożnańskiego“.

Dulce et decorum est pro patria mori.

Wyrazy serdecznego współczucia z powodu tragicznego zgonu niezłomnego strażnika polskości na zachodnich rubieżach Rzeczypospolitej, który na placówce trafiony kulą zbrodnia rza padł w obronie idei składa

Redakcja „Rozwoju“.

— Święto pułkowe 31 p. Strzelców Kaniowskich.

W niedzielę dnia 16 lipca odbędzie się na placu g. Hallera msza polowa z okazji święta pułkowego 31 p. Strz. K. jako w rocznicę połączenia się 15 p. strzelców b. 4 dywizji gen. Zelgowskiego która szła do kraju z Kubaria z 31 pułkiem „Dzieci Kujaw“ we ws Sokołowo (w Małopolsce) w r. 1919. (5)

— Z Rady Miejskiej.

(p) Nadzwyczajne posiedzenie rady miejskiej prawomocne bez względu na ilość obecnych odbędzie w poniedziałek dnia 17 p. m. o g. 7-ej wieczorem. (5)

— Poątek od wyrobów wódczanych.

(n) Osoby, instytucje i przedsiębiorstwa, sprowadzające do Łodzi wzgl. produkujące w Łodzi spirytus, wszelkiego rodzaju wyroby wódczane oraz wina obowiązane są do uiszczenia opłat na rzecz kasy miejskiej m. Łodzi w wysokości 10 proc. pobieranych przez rząd opłat akcyzynianych t. j. mk. 200 od litra 100 proc. alkoholu, od spirytusu i wyrobów wódczanych oraz 10 proc. opłaty celnej od win sprowadzanych z zagranicy łącznie z dopłatą do cła (aggio)

Nie podlegała opłacie wina owocowe i rodzynkowe, wyrabiane w kraju i używane dla celów rytualnych. (5)

— O emeryturze dla pracowników tramwajowych.

(p) W sprawie emerytur już od dłuższego czasu toczą się pertraktacje między dyrekcją tramwajów a pracownikami tramwajowymi.

W sprawie tej odbyło się zebranie pracowników tramwajowych, na którym omawiano tę zawilgą kwestję. Na zebraniu tem wyłonił się projekt aby w tramwajach umieszczane były płatne reklamy, z których dochód byłby przeznaczony wyłącznie na emerytury dla pracowników tramwajowych.

Projekt w raz z szczegółami przesłano dyrekcji K. E. Ł. (5)

— Sanatorium dla dzieci.

(p) Sanatorium dla dzieci, zagrożonych gruźlicą w Chojnach rozpoczęło już pracę sezon. W każdym sezonie bawi w sanatorium 90 dzieci.

Skutki działania sanatorium jak dotychczas są b. dodatnie i większa ilość dzieci zostaje uchronioną od tej typowej łódzkiej choroby, pociągającej za sobą wielką ilość ofiar corocznie. (5)

— Urlopy robotnicze.

Po kilkudniowych naradach między przedstawicielami przemysłu łódzkiego z jednej, a delegatami związków zawodowych z drugiej strony została podpisana umowa w sprawie urlopów robotniczych, postanawiająca m. i.:

1) Urlopy przeprowadzone być winny w okresie do 30 września.

2) W razie choroby pracownika, uniemożliwiającej mu rozpoczęcie korzystania z przyznanego urlopu, urlop ten na żądanie chorego winien być przesunięty, na jeden z następujących trzech miesięcy.

3) Rozwiązanie umowy pracy przez przedsiębiorców lub robotników i nawiązanie jej na nowo w ciągu najbliższych trzech miesięcy nie uważa się za przerwę w umowie pracy, pozbawiającej robotnika prawa korzystania z urlopu.

4) W myśl tego 8-dniowy urlop za r. 1922 przysługiwać będzie wszystkim robotnikom, którzy przepracowali pełny rok, licząc do ostatniego dnia okresu urlopowego tego oddziału fabrycznego, w którym pracują.

Urlop 15-dniowy przysługiwać będzie tym robotnikom, którzy przepracowali pełne trzy lata, licząc do ostatniego dnia okresu urlopowego tego oddziału fabrycznego w którym pracują.

5) Ze względu na wyjątkową w tym roku okoliczność, iż znacznej większości robotników w roku bieżącym przysługuje prawo do 8-dniowego urlopu i że udzielenie urlopu 15-dniowego mającej do tego prawo znacznej mniejszości robotników, mogłoby uniemożliwić racjonalny i normalny ruch fabryk, dopuszcza się zamianę dalszych 7—iu dni urlopu na pieniądze,

6) Po zakończeniu urlopów zbiorowych całych fabryk, oddziałów względnie grup żadne poszczególne urlopy udzielane nie będą. Wyjątek pod tym względem stanowią tylko ci robotnicy, którzy w czasie urlopu zbiorowego zostali w fabryce zatrzymani, a którym prawo do urlopu przysługuje.

7) Urlopowany otrzymuje za cały czas urlopu normalne pobory.

8) Za czas urlopu robotnicy otrzymują 8-krotny względnie 11-krotny zarobek dzień

ny, niezależnie od przypadających w okresie urlopu świąt i niedziel.

9) Wypłata za czas urlopu dokonana winna być zasadniczo z dołu. By jednak nie zmuszać urlopowanych do przychodzenia po wypłatę w czasie urlopu, zaleca się wypłacić w przededniu urlopu zaliczkę w wysokości 50 proc. przewidzianej wypłaty.

— Spis koni.

Jednocześnie ze spisem ludności 30.9.1921 r. odbył się spis koni. Następujące liczby wykazują ilość koni w całej Rzeczypospolitej oraz w poszczególnych województwach. Dane poniższe nie uwzględniają koni wojskowych. Ogólna ilość koni w całej Rzeczypospolitej wynosi 3,291,166 szt. Na 100 mieszkańców Rzeczypospolitej przypada 12,6 koni, na jeden kw. obszaru — 8,7 koni. Ilość koni w poszczególnych województwach jest następująca:

W Warszawie 5,502, w województwie łwowskim — 354,119, w lubelskim — 326,422, w wołyńskim — 301,907, w warszawskim — 386,094, w poznańskim — 273,744 w kieleckim — 261,699, w łódzkim — 214,065, w nowogrodzkim — 209,165. (o)

Teatr i sztuka

— Teatr miejski.

Dzisiaj w sobotę po raz ostatni w bieżącym sezonie pełna humoru „Złota Ciotunia“. Będzie to jednocześnie ostatni występ dyr. Noskowskiego, który opuszczając Łódź przechodzi na scenę teatru „Rozmaitości“ w Warszawie. (8)

Komunikaty

— Ogród Ogniska Załogowego Przejazd 1

Od dn. 12 lipca r. b. codziennie koncertować będzie symfoniczna orkiestra 18 pułku piechoty ze Skierniewic pod batutą p. L. Goldberga. Orkiestra stojąc na poziomie zadowolili swym bogatym repertuarem najwybredniejszych słuchaczy. Obficie zaopatrzone bufiet uprzyjemni spędzenie czasu. Początek o godz. 7ej wiecz. Wejście od mk 200 do 50 mk. (9) 3046—3

— Z T-wa „Rozwój“.

s) Zarząd Towarzystwa Rozwoju Życia Narodowego w skróceniu „Rozwój“ zawiadania swych członków i sympatyków, że w dniu dzisiejszym w Łodzi przy ul. Podleśnej Nr. 4 (drugi dom od Golańskiej) zostało otwarte biuro T-wa, które jest czynne od g. 9 rano do 8 wieczór. (5)

— Zabawa taneczna.

s) Związek Ludowo Narodowy urządza dzisiaj w lokalu przy ul. Piotrkowskiej 174 zabawę taneczną dla członków i sympatyków. Początek o g. 8-ej wieczorem. (5)

Ze sportu.

Przygotowania do niedzielnych wyścigów cyklistów o mistrzostwo Rzeczypospolitej Polskiej na rok 1922 wskazują, że organizatorzy takich nie szczędzą wysiłku, aby zawody pod każdym względem odpowiadały wymogom nowoczesnego sportu.

Rozegranie mistrzostwa w naszym mieście odbędzie się po raz pierwszy, nadchodząca więc niedziela będzie dla kół sportowych podwójnym świętem i należy się spodziewać, że cała Łódź pośpieszy w dniu 16 b. m. na helenowski tor wyścigowy. (5)

Pamiętajcie o weteranach 63 roku

Z OSTATNIEJ CHWILI

POWSTANIE MAHOMETAN W TURKII

KONSTANTYNOPOL (AW) Donoszą z Baku, iż zachowanie bolszewików w Turkii tanie rosyjskim wywołało wzburzenie wśród ludności mahometańskiej do tego stopnia, że powstania wybuchają jedno po drugim w całym kraju, gdzie element sowiecki nędyby się nie mógł utrwać. W dolinie Ferganu której urodzajność jest powszechnie znana bolszewicy byli, robici i zmuszeni do ucieczki. Wreszcie od Bucharu do Turkiestanu wojska nacjonalistyczne wyparły z kraju oddziały czerwone. Delegacja bolszewicka ofiarowywała powstańcom dogodny pokój, jednak warunki zostały odrzucone.

SYTUACJA W POŁUDNIOWEJ IRLANDJI

LONDYN (AW) Sytuacja w hrabstwach

Cork i Limerick pozostaje nadal niejasna. Komunikacji kolejowej telefonicznej i telegraficznej nie wznowiono. Upłynie jeszcze sporo czasu nim wojsko regularne w dostatecznej sile będzie mogło rozpocząć akcję represyjną. W reszcie kraju oddziały pod dowództwem Gen. Mac. Keowni Oduffy ścigają skutecznie małe oddziały powstańców, które po okrażeńiu poddają się, nie wykazując silnego uporów. Nie ulega wątpliwości, iż w chwili obecnej rząd opanował sytuację i że wznowienie porządku będzie zadaniem mniej trudnym niż przypuszczano w początkach przeszłego tygodnia.

SPRAWA WYDALENIA WĘGRÓW Z JUGOSŁAWJI

BUDAPESZT 14 (PAT) Odpowiadając na posiedzeniu zgromadzenia narodowego na interpelację w sprawie wydalenia dwustu rodzin węgierskich przez rząd jugosłowiański, minister spraw zagranicznych Banffy oświadczył, że fakt ten stanowi jaskrawe naruszenie

traktatów przez Jugosławię, gdyż w myśl traktatów, Węgrom zabezpieczone jest prawo pozostawania w swych dawnych siedzibach.

Minister zaznaczył, że wypadki, jakie miały miejsce w Pieciukościolach nie usprawiedliwiają bynajmniej tych nieludzkich zarządzeń. Rząd węgierski bowiem udzielił rządowi Jugosławji pełnej satysfakcji natychmiast po zajściach w Pieciukościolach, w czasie których Jugosłowiański wice-konsul został znieważony przez młodych ludzi, będących w stanie nietrzeźwym. Sady węgierskie wystąpią przeciw nim z całą surowością.

Minister zaznaczył, że władze węgierskie chciały nawet ofiarować dyplomatom jugosłowiańskim specjalną straż gdyby czuli się dość bezpieczni.

Nakoniec oznajmił minister spraw zagranicznych, że gabinet węgierski poczynił energiczne kroki w Belgradzie przeciwko wydaleniu, węgierskich rodzin oraz odwołał się do opinii i sumienia cywilizowanego świata dla obrony zasad sprawiedliwości i ludzkości przeciw tak wyraźnemu ich pogwałceniu.

Przejazd № 1 Ogród Ogniska Załogowego Przejazd № 1.

Od dnia 12 lipca r. b. codziennie koncertować będzie

Symfoniczna orkiestra

18 pułku piechoty ze Skierniewic pod batwą p. L. GOLDBERGA. Orkiestra stojąc na poziomie, zadowoli swym bogatym repertuarem najwybredniejszych słuchaczy. Obficie zaopatrzone bufet uprzyjemni spędzenie czasu. Początek o godzinie 7-ej wieczorem. Wejście od 200 do 50 marek. (3046d)

Daje na raty

Wszelką garderobę męską i damską również rozmaite towary lokcyjne bieliznę i t. p.

Oszczędność Łódź Wólczańska 43 front I-sze piętro. Uwaga! Przyjmuje wszelkie obstatunki i wykonuje podług najnowszych fasonów. 2882w

1. Zaginęła karta powołania na imię **Bolesława Koszka** ur. w roku 1898, wydana przez Oficera Ewidencyjnego w Łasku w 1920 roku.

2. Zaginęła karta powołania na imię **Adama Głębskiego** ur. 1890 roku wydana przez P. K. Ł. w Łodzi w 1920 roku. 3047

Biblioteka

różnej treści beletrystycznej, jako to kom. Fredry, dzieła Korzeniowskiego, Szekspira, hr. Tolstoja 12 im. (w jęz. rosyjsk.) i innych do sprzedania. Tamże skrzynkowy aparat fotograficzny. Kilińskiego 109 m. 10 II p. 3077s

POTRZEBNI CHŁOPCY

z kaucją

do roznoszenia gazet. Zgłaszać się do „Rozwoju“ 3079d

KAWIARNIA I RESTAURACJA

„SAVOY“

zostaje dziś o g. 6 pp. otwarta

Wydaje wykwinne

śniadania, obiady, kolacje a la carte.

Napoje i potrawy przedwojenne jakości

Codziennie koncert pierwszorzędnego kwintetu pod kier. znakomitego koncertmistrza p. M. LEWA KA 3083s

Park Miejski im. Słazica — Orkiestra Filharmoniczna w Łodzi.

W sobotę, 15 b. m. od 4.30 do 7. w. **4-y Koncert Popołudniowy**

Solistka: **Helena Wołkowicz-Goldsztajnowa.**

W niedzielę, 16 p. m., o godz. 12 w pol. **5-ty Poranek Ludowy**

Solistka: **Helena Wołkowicz-Goldsztajnowa.**

Dyrekcja: Prof. Aleksander Turner. 3061s Szczegóły w affisach.

Poszukuje

spółnika z kapitałem Mk. 300000 do spółki sadu 6 kilometrów od Konstancynowa, mieszkanie zapewnione. Blizsza wiadomość ul. Kilińskiego № 56 mieszk. 117 3078K

Biuralistka

potrzebna dla lecznicy „Unitas“ Pusta 19. Zgłosić się między 12—1½ (3083K)

Meble

w dużym wyborze, żółka metalowe, meble biurowe, dywany. Po cenach niższych. Poleca magazyn mebli Piotrkowska 116 I piętro front. 3075s6

Dr. B. Czaplicki

Spec. chorób uszu, nosa i gardła powrócił ul. Piotrkowska 120, telefon № 733, nr 332w U.Z.12VII. 3057s

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenerycznych i skórnych ul. Ewangelicka 2. Godz przy jęc od 9—2 i 6—8. Panie od 5—6. 0213

DOMEK

w Ozorkowie murowany sprzedam

10 pokoi, ogródek, mieszkanie, 3 pokoje i sklep wolne. Wiadomość Ozorków. 3048

Wygodne kupno dla ogrodnika.

Wiorsta od Łodzi, ogród owocowy, zasadzony kartotkami, staw zarybiony, domek murowany 3 pokojowy z zabudowaniami gospodarskimi, mieszkania wolne od zaraz z powodu wyjazdu niedrogo do sprzedania. Wiadomość Kzgowska 16. Szmidt 3049s

Dr. Stanisław Przybylski

ginekolog

b. asystent profesora **Roznera, Kadera** ordynujący przez szereg lat w Francensbadzie ordynuje w tym roku w Kryńcu w will „pod Orlem“ 2678K

Obiady

gospodarskie Orla 23 m. 22 2984K

KUPUJE

brylanty, złoto, srebro, zegarki, biżuterie, stare zęby, płace najlepiej Konstancynowska 7

MILICH prawa of 1 p. 2250K

Warsztaty stolarskie

20 sztuk sprzedam tanio Krzyżowski i Ska Napiórkowskiego № 7. (340d)

ZARAZ do sprzedania dwie połowy domów i część trzeciego. Także do sprzedania trzy place ogrodzone z dąbeltałowym frontem 252 łokci zgłosić się do gospodarza ulica Granitowa Nr 11 Nowe Chojny. 3040d

Są do sprzedania

dwumiesięczne charty, czystej angielskiej rasy Wiadomość: Poddebice, ul. Długa dom Kościeckiej. 3050K

ROBOTNICZY

taniej niż na Piotrkowskiej, w tej samej cenie jak na starówce poleca gotowe ubrania no we używane polski sklep ubrań R. KEMPNY, ul. Namrot 41 róg Kilińskiego. 2883s

